

Bergum (Gem. Coetjerksteradeel) B. 62.

1. D'ado-of o'to hiŋ: d'vikel sjuŋo b'inao-of
b'ixa ban
2. mi frēō-jō.^uto blum: v'etor
3. so spino(ts) j'nt v'roŋ o'tino no d'mar me^ri
m'assin
4. ha. kjon i'adre. g'vark
5. v'p'to^t skir krigōzo skimolago b'o.⁽²⁾to
6. da timarmen hatŋ splinter ino f'ijer
7. da skiper slikam v'mo mulo
8. in d'ot f'abriek i'zne.^oto s'jen
9. du mast h'jz k'vma(j'j moet hier komen)
|| b'e.n (kind)||
10. f'jō^uwor bi.^o || o. b'ot - k'oste'n (kastelen)||
|| g'le:s - g'lesko (glas - glaasje)||
11. b'rijys f'jō^uwor po.^o ŋ k'esŋ (vier pond kersen)
|| t'va kilo. (twee kilo)||
12. si ha me^ri ha fi:^van t'rejō m'ijelz vin
v'bdronkŋ
13. hi su.^o mi me^ri d' knep'ol t'o li: f'(jou...telijf)
14. ik ha si d' knib'ol ju.^on
15. d'ot v'at net f'ols me.^o v.^on sintokla. i' di.^on
16. ik b'i b'li. ē d'ot ik net me^ri ha g'od bin
17. ik hat n'et di.^on
18. va. hatōa₁n di.^on - dit or v.^o d' k'vmt
19. sp'rn - sp'ire.^oŋ - r'e. o'gab'ol
20. p'et - muts - hu.^o - klots; ban - b'ona^ot
(erger graad van bangheid) - k'e₁i i'z net so
g'ō f'ofe.^ot (hij is niet zo gauw verwaard); d'o
mi.^o d'ŋ - of mi.^o d'ō.^on (veengrond) - d'o
f'ijŋ: (een complex zeer goed weiland bij
Bergum wordt zogenoemd); p'v'odostu.^ol; ha: g'o;
k'ik'ot - f'roskŋ (kikkers die kwaken); flintor
21. di k'ir d' b'roxta he. l'o v'e.^ort in i'zstju.^oŋ
|| f'exto - v.^ont f'extŋ (vechten - aan het vechten)||
22. du k're.ⁱstŋ strin kra. l'tsis f'ā mi
23. i'ng'ō₁: l'it g'ō₁ d' x d'oda skipm slo. p'o
24. hi hatōō ke.^o d' b'et f'o.^rŋ: ho.₁n k'o.₁n
25. jō^u mi t'va. bre. da st'ijŋ: - bre. d'ar - da bre. sto
26. d'ot st'andbe. l't st'j'ot net me.^oŋ
27. di m'ōn hatŋ l'ebm d'ŋ p'ri.^s
28. || dy. v'ol || he. m'ol ||
29. da sk'^uolben ha me^ri m'e. st'oi ne^ri se. v'est
30. i'kin d'og'net k'vma j'et'ik net-kle.^o bin
31. da bargō mei gra. ŋ l'ē mu.^ol in t'dronkŋ
32. h'eⁱ k'inet nei si v'ark hi hat pin(in)skel
33. setōō st'o. k' ino bi.^o d'ām
34. ne. ke. g'oljōn i'z y'to l'it
35. tu j'o k'ha o' t'va ke.^o v.^o v'andi v'p'm
36. di p'ar i'z n'et r'ip d'o.⁽²⁾ s'ito no d'vito p'itŋ in
37. so b'int l'o.⁽²⁾n in
38. si hat h'ime.^ost h'vlp'm v'm si j'ilt v'p'to
meitson - of meit'jōn
39. hi s'ilt no.ⁱt net fi.^o b'rijō
40. si x'do h'elto f'ona m'o. l'ko k'vit
41. da m'ō mat f'ua si f'ro^u v'p'k'vma
|| h'ō b'ok'ermōrs (hand beschermers aan een
fiets)||
42. ino sk'eld'o svimō i'z nu.^o d'lak
43. hi hatŋ b'alto pra: t'si x v'm d'ot sa sterk
i'j
44. vi matē. d'o h'elto f'a₁n ha ē j'ima d'o
v.^o v'ō h'elto
45. h'elp'ō v'm d'ot b'e: t v'p'to t'ilŋ
46. y'z mit'lot i'za fet d'x mud'ot - of d'ŋ slak
47. si ha v'eda va. t'ot f'f'isto sp'rijō ku.^o
48. d'o (bijem) k'v'ē k'ar s'ilda b'i.^o m' i'nt'j'ō
49. olvg e.^ostot f'ē.^r st'ot d' t'ixt
50. da klok' b'og'j'ito li.^o d'ŋ f'ua d'o p'ri. k' || maar:
d'o p'ri. k' b'og'j'ent ||
51. sp're.ⁱ - k'ik'ō d'ril - y'tv'ri.ⁱ d'j'ō - d'v'j'ō d'j'ō
sk'it' butsi - bo.^o l'o smarō
52. di f'ro^u hat (heeft het) hi.^o v.^o d'ō k'rijō || knipō
l'itŋ ||
53. sin h'et hatam se.ⁱ xi.^o d' v'neⁱ sk'ual'ō g'ō^o l'itŋ

54. Ik hatem ɔ(ɫ).^əzet vmsa let nɔʔbitveter
lɔ̃.ɔ̃s (te gaan - kan weggelaten).
55. muskklp.^əɔgə kɔkɫɪŋ: sjuxt mǎʒɪ net
fulə || fe.ɔl (= versleten, verschoten, bleek) ||
56. stjɪŋ: pɔtŋ bɪne.ət varəχ || kɔ.ɫə pɔt ||
57. || o.van || het woord hat nog bekend in hatste.
(haardstede) en hadvɔə (asgat voor open
haard) || da tɔŋə stjɪt inə hukə (de tang
staat in de hoek) ||
58. ǐma.tɪst nɔtə kɔ.ət vmtə ke.ətɔn
59. di kes ʒɔtŋ heldə lʒəxt hē
60. hi luktə hində v.^ənə stət
61. du kv.^əm: ʒɪm ʒɪr ɔlə ʒɪrən meɪ.ət
fe.st || merkə (kermis) ||
62. do.məne. || ʒjɪ mē.skə ɪs fulma.^ɫ: kɫ (geen
mensis volmaakt) ||
63. du se: kst mi vul ma du hast ne.ət (ɔ) ʒɪ mi
seɪn
64. da sveltsis kuma int k^uat vet
65. ɪst ʒu.ət nətə damjən (te dammen)
66. meɪʒə si- of meɪʒə ɛk ʒra.χt si: s
67. sē mv.^ɫ tər (fɪts) ɪs. tɪkŋ
68. ət hatŋ va: rəmə de: ɪ vest ɛntɪkŋ mildə
ʒu.^ən
69. dɔt ʒɔŋkɪʒ ɪnt vɔ.ɫə ɫə fuvtŋ
70. dɔ(ɫ). of de sɪtŋ bast indi kɔnə
71. Ik vu.^ə vul stə pɔst hastŋ brɪ.ər brɔxt
72. Ik ha pɪnə v.^ənt hat
73. svkə dvax bɔŋəls kɪŋkɫ net meɪ vmgə.^ən
74. neɪ kvɪdɪŋkŋ slavət hində fuada
neɪʒə karə
75. Ik b-ɪ vst kv.ətɔχ svnt faɪnə mv.^ən ɔl
76. da sū.ə faɪnə kv.^ənɪŋ hat ɛk sɔlda.t vest
|| kɔ. nɪŋ (van bijen) ||
77. vɪstχjɪ vēɪ makə tə vē.^(ɪ)ʒən
78. di rɔ.ə ɫŋ ha laŋə t^uan:
79. Ik ʒo.wər- of ʒo.dət ʒjɪ vnt faɪn

80. ət bentsi vi.^əɔl vɛɪ ʒɛtəɫ do. pɫ. vɔrə ku.^ə
81. sin e.^əvŋ rɪnə ɛ sin e.ʒən trjɪ.ʒə
82. ha famkə ɪk meɪ ɔv k^uvɛkə neɪt bɔs (k)
tə ʒvŋ vmt^u ambɛ.ɪʒən tə sɪkʒən
83. dɔ^ə mɪstŋ trɪm ʒtə ɫɛ.ɪdə
84. hi rɔ.ɫ- of ra. ɫdə lu.t- of hi ra. ɫdə mv.^ətŋ
brɔ.ən (moord en brand)
85. ət vi.^ə də mē. skən v.^əχ nɛrgəχ vmtə
ɫɛ.ɪdŋ ɔk vmt ʒɪlt
86. da mulo ɪs ha drux faɪnə tv.əst
87. di vɛɪ ɪnt meɪ ɔ bɔxt tɪkŋ ɛɪn vmt
(de. lɔ̃.ɔ̃s)
88. Ik ha ɛn tvomə kɔxt fuada ɫɪsə ʒɔŋə
89. da bɔk ɪs. mv.^ət ɪŋ: bɔ: ɫə kuastə
90. sē ɫɛ.ət si vi.^ənet laŋ ma vul mo:ɪ
91. int ska.t ɪst nɔʒəɫ bɛ:stə
92. ɔ skɔtə mat.ɫ k mɪkə kɪnə
93. ʒjɔgəχ ɔst mɪⁿ hu.ət ɛk fɪnə kɪr. stə
94. Ik vɪt net vɛkəm sɪkʒə mat
95. ɔv hu.ə ɫə heldə ɪs bɛ:st fuat bɛ.ər
96. Ik must vksəblu.ət drɪŋkə vmt v.^əntə
stɛrkʒən
97. Ik sɪl e.^əstə kə.χl ɪnt buthys hɛʒə
|| ɛfɪ.ɔrə- ʒt fɪ.ɔrə (invoeren, uit-) ||
98. mɪ brɪ.ər vi.^ə varəχ
99. da mɔkta.pə hatŋ ʒrəts kɪts
100. di supɔs tɪn ɛ su.^ə ʒt ʒu.ɔrəmə meɪ
vɔrvmt || karnemelk apart: supɔ ||
101. vi su.^ən: dɔt ʒɔt- of dɔt χɔt- of dɔt sa:t
ɪŋ: u.^ərə fulsmɪts kɪnə
102. dɔ^ə fɔlt ne.ət vɔpŋ tə ɪ. ɫŋ
103. hi kumt nɔ.ɪtŋ mɔŋtə ɫɫ
104. ɪn ɪtə. ɫɪʒ bɪ bɛrgən dit fju.^ə spɔe.ʒə
105. du astu de.ər vɔ trɪ.wə
106. tə hū. s ha ɫəstɪk ʒtə vɛ.əʒə fe.^ən
107. du mastəs kuma vmt ʒs fɔ: ɫə tɔ bɔʒən
108. hi ɪs fɔl ʒɔt kv.^ə meɪ ɔv ʒrə. uwa pɔŋ ful ʒɪlt

109. di dv.ər is fā, bu: kankəʷt makə
 110. ɔn trəʷ də frə.ʷ mat na.ʷjo kɪ, nə
 111. ik ha fɪ ge: s. fɪ də mat vi. ɔ gɪ ɛ gu. ət si. ət
 112. də brə.ʷ wə se: ət ɪ ɪ ɪ n ɔ x tə dju. ər ɔ ntə
 brə.ʷ wən
 113. ba kə- ik bak- du bakst- hi bakt- baktər-
 vi bakə- ik baktə- du baktə- hi baktə-
 vi baktɛ - vi ha bakt
 114. bi. ɔ də- ik bi. ət- du bi. ət- hi bi. ət- vi
 bi. ɔ də- bi. ɔ də vi- ik be. ɔ- ik ha be. ɔ n-
 be. ɔ dɛ si ɛ k
 115. tɪ ɪ n lɪ tɪ n- of lɪ tskə mar hi ɪ ɪ gu. ət
 116. du kɪ st jɪ a. ʷjo ɔ kre. ʷjo ɔ pə merk
 117. hi hat se. ɪ n hi su. ɔ v. ɔ mit ɪ n kə
 118. də fa. m se: ɔ stər gəlɪ k hi. ɔ
 119. də^(v) vi. ɔ n: fɪ: f pɪ: ɪ n
 120. undər di i: kə be. ɔ m lɪ xə gɔ. ɔ ɪ i: kə
 121. ət vətər sɪ t- of ɪ s(ɪ) jɪ nt si. ɔ dɛ v. ɔ n
 122. ət he. ɔ ɪ n ɔ grɪ. ɔ n tɪ ɪ n ɔ ma kre kɛ me. ɔ nt
 123. majonɛ: ɪ ɔ v nɛ makə me: ɔ n a. ɪ // ɔ ɛ ge. l
 fa. ɪ n: a. ɪ // dɪ ɪ t ɔ (dozier) //
 124. dɔ ɛ bɛ m kə sɪ l de. ɔ nɛ ɛ be: stɪ. ɔ rə kɪ nə
 // grɪ. ʷjo // va: kɪ ʷjo //
 125. pɪ stə. ɔ r hat gu. ɔ də - of gu. ʷjo vɪ n
 126. y. ɪ ɔ t hu: ɪ ɪ ɪ ɔ: ba. nt
 127. də mɔ. l kə spə. ɪ t ɔ t ɔ ko. y t ɔ t ja: ɪ
 128. də kɪ stər lɛ tə kɪ k // kɪ ɪ s // kɪ ɪ sɪ //

129. də krɪ. ɔ də bu. ɪ t v ɔ und ɔ t x ɔ v ɪ x t // də
 krɪ. ɔ də jɛ r m s //
 130. də trə dɪ t s ɔ s kəm: but ɛ də. ɔ r
 131. si ha hi m bunt ɛ blə. ʷ ste ɪ n
 132. də sɔ. ʷ ɪ ɪ v ɔ t. ɪ n // flɪ t ɔ r ɔ x (erg dun) //
 flə. ʷ (te weinig zout) //
 133. də lɛ. ɪ tɛ pak sɪ. ɔ // dɪ kɪ //
 134. ɔ t ɪ ɪ n skvɪ t lɪ n d ɔ t ɪ k tɪ sju. ɔ n ha // i: v ɔ x hɛ. ɪ //
 135. də kəm vɪ t no. ɔ l hɛ. l ɪ d ɔ l ɔ n. ɛ ʷjo stɛ: t
 136. dɪ v. n- ik dɪ v ɔ t- du dɪ k st ɔ t- hi dɪ x t ɔ t-
 vi dɪ v ɔ t- jɪ m dɪ v ɔ t- si dɪ v ɔ t- ik di. ʷj ɔ t-
 du di. ɔ st ɔ t- hi di. ʷj ɔ t- vi di. ɔ n. ɔ t- jɪ m
 di. ɔ n. ɔ t- si di. ɔ n. ɔ t- di. ʷj k t ɔ t- di. ʷj ɔ r ɔ t
 mar- di. ɔ n. ɔ t ɛ mar
 137. dɔ. p ɔ- dɔ. p j ɪ k- dɔ. p f ɪ nt- də sɔ l d a. t ɛ n
 138. tɛ sk ɪ ɔ- hi tɛ sk ɔ t- hi tɛ sk ə- hi hat. ɛ sk ə
 139. bɪ n ɔ- ik bɪ n- du bɪ. st- hi bɪ nt- vi bɪ n ɔ
 jɪ m bɪ n ɔ- si bɪ n ɔ- bɪ nt ɔ r- bɔ. ɪ n ɔ r- ik
 ha bɔ. ɪ n
 140. Locale landmaten: pəm jɪ t (pondemaat)-
 fe. ɔ n (1/4 pondemaat)- bɪ n d ɔ r (komtingebuit)-
 ru. ɔ d ɔ (± 15 m²)
 141. Locale waternamen: bɪ r g ɔ r m ɔ r (Bergumer-
meer)- grɛ: ɪ r fe. ɔ t (Groninger vaart)- vɪ di. ɔ
 (Wijde Ze)- bɪ r g ɔ fɪ. ɔ st ɔ r fe. ɔ t (Bergumer veensta-
vaart)- ɔ t ɔ st ɔ r s ɔ hɛ: - ɔ t vɛ st ɔ r s ɔ hɛ:
 də lɛ. ʷj ɔ n- də sɪ v ɛ m ɔ r- də lɪ t ɔ

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is Bergum

De inwoners heten: Bergumers

Hun bijnaam is: Bergumer kuststjer - of ko.^uwaststjer.

Aantal inwoners op 1 Jan. 1950: ± 3000 (Gem. Eietjersteradeel 18711)

Plaattoestand. De voornaamste buurten zijn: *axterwei* (achterweg) - *twē.st* - *vestorsingel* - *Bergumersnē* - *stet* - *tsjondik* - *likwei* (lykweg) - *ds da:m* (de dam) - *le.gaver* - *no. dōrsingel* - Zij vertonen geen locale verschillen. De bevolking spreekt hoofdz. het plaatsel. dialect; er is evenwel een vlottende bevolking, zodat ook andere Friese dial. worden gesproken. In ± 25 gezinnen wordt ovl. gesproken. In het publ. leven is het Fries (al of niet afwijkend van het plaatsel. dial.) de gebruikelijke taal. De bevolking bestaat voor een groot deel van tuinbouw, zaadhandel, boomkwekerij. Ongeveer 150 werklieden vinden een bestaan in de industrie. Overigens woont in Bergum een tamelijk groot aantal ambtenaren en renteniers. Ongeveer 20 werklieden gaan naar Leeuwarden. Arbeiders van buiten komen er weinig of geen in Bergum. De marktplaats is Leeuwarden, de winkelplaats ook Leeuwarden en daarnaast in mindere mate Drachten.

Zegslieden. 1. Jan Popkes Siebma; 67 j.; hier geb.; oud-gemeenteontvanger; behalve 2 à 3 jaar steeds hier gewoond; V. v. Kollum, M. van Bergum; spreekt plaatsel. dial. of bij off. gelegenheden meer alg. besch. Fries.

2. Gerben Dirks Hoekstra; 67 j.; hier geb.; oud-brievenbesteller; altijd hier gewoond; V. v. hier, M. v. Hardegarijn; spreekt steeds plaatsel. dialect

3. Rintje Sjoerd Ybeles Steensma; 52 j.; hier geb.; zilversmid; altijd hier gewoond; V. v. hier, M. v. hier; spreekt altijd Fries (meest plaatsel. dialect).